še niso prispeli iz Francije, a tudi potem, ko bo imela materijal skupaj, ji bo manjkalo pripravnih konj, najmanj 6000 močnih, težkih konj. Bolgarija je že prepovedala izvoz konj — brezdvomno po nasvetu iz Avstrije — pa tudi avstro-ogrska vlada izda kmalu enako prepoved. in sicer se prepove razen izvoza konj tudi izvoz oslov in mul iz Dalmacije, Istre, Bosne in Hercegovine.

Javen učiteljski shod

se vrši v pondeljek, dne 28. decembra t. l., zvečer ob 8. uri v „Mestnemu domu“ v Ljubljani. — Meseca januarja 1909 se vrše enaki shodi po vsi deželi.

Dnevni red:

1. Položaj kranjskega učiteljstva.

2. Gmotno stanje kranjskega učiteljstva.

V torek, dne 29. decembra, se zbero ob 9. uri zjutraj v pritličju „Narodnega doma“ v Ljubljani vsi predsedniki okrajnih učiteljskih društev na Kranjskem, vsi socialni odseki in vsi tedaj v Ljubljani prisotni odborniki na velevažno posvetovanje!

Vsi na noge. vsi na delo!

Vestnik.

25 letnico pisateljevanja praznuje naš sotrudnik tov. Ivo Trošt. Minilo je četrt stoletja, odkar je tedaj šele 18 letni učit. pripravnik zastavil pero v prid slovenski domovini. V „Edinosti“ je priobčil svoje pesemce. V 25 letih je sodeloval malone pri vseh književnih podjetjih. Že samih naslovov daljših in krajših pripovednih spisov bi ne spravili na dve strani velike pole. Koliko jih je priobčil samo v „Zvončku“! A kje so drugi listi? — Marljivemu sotrudniku, ki je nedavno premagal nevarno bolezen in že drugič — v petih letih — odšel gotovi smrti, želimo: Še mnogo let čvrst in zdrav, še nekaj let s peresom v roki v prid naši mladini, v ponos domovini!

Umrl je v Leoniščuv Ljubljani v soboto, dne 21. t. m., tov. Josip Ciperle, meščanski učitelj na Dunaju, star 51 let. Pokojni Ciperle je bil svoje dni najzvestejši sotrudnik našemu listu ter je ves čas svojega bivanja in službovanja na Dunaju ohranil svoje slovensko in napredno prepričanje. Bodi mu lahka zemlja domača!

Ljubljansko učiteljsko društvo bo gojilo vsled odborovega sklepa tudi telovadbo za učitelje. Vodili bodo to telovadbo tovariši Furlan, Rapè in Wider. Telovadilo se bo vsako sredo od polsedmih do osmih zvečer v telovadnici I. mestne šole. Prva vaja bo v sredo, dne 9. decembra. Na zdar!

Dr. Lampe ne privošči kranjskim učiteljem ne beliča, če se tudi vsi poklerikalijo. V „Slovencu“ obeta kmetom dvanajst milijonov kron iz deželne blagajnice za razne gospodarske potrebe. Šole in učiteljstva ne omenja nič S par mandati in par nadučiteljskimi službami „extra statum“ kranjskemu učiteljstvu ni pomagano. — Z zatiranjem slovenskega učiteljstva pa tudi Slovenstvo ne bo rešeno! Pravi domoljub kroti svoje strasti in pomaga povsod, kjer je potreba.

O direktni metodi. To metodo so izumili Prusi, da bi hitreje germanizovali poznanjske Poljake, ne da bi bilo treba nemškim učiteljem se učiti poljščine. Metoda se opira na dejstvo, da mati ali vzgojiteljica pri otrokih najhitrejše doseže z občevanjem jezikovne uspehe. To je sicer resnica, ali pomisliti je treba, da mati občuje dan in dan za dnevom z otroki. V šoli je pa jezikovni pouk omejen na par ur in tam je metoda le potrata časa. To dokazujejo posebno šole na Koroškem, kjer se s to mehanično dresuro prav nič ne doseže. Nemci sami ne uče svojih otrok na ta način tujih jezikov, a za Slovane je vse dobro. Nemški pesnik Herder je tudi rekel: Kdor jemlje mladini materni jezik ji krade razum in življenje ter oropa narod časti in pravice.“ Za to so pa tudi vsi veljavni pedagogi edini v tem, da je tujih jezikov učiti le na podlagi materinščine.

Lebenskünstler ne postaneš nikdar, ako boš preveč delal z glavo in premalo s koleni in stegni in ako boš prodajal le svoje delo in ne svojega prepričanja. Postati moraš predvsem dirkač v neznačajnosti.

Pregledni koledar na platnice zvezkov! Znano je, da otroci težko pojmijo metrično mero, še težje pa časovno. Treba je mnogo nazornega pouka. Spoznavanje časovne mere bi gotovo jako pospeševal tabelarični pregled mesecev in dni leta na platnicah zvezkov. Učenci bi igraje se spoznavali razvrstitev mesecev in tednov. Ako bi zvezek obsegal pol pole papirja manj, bi cena zvezku gotovo tudi ne poskočila.

Ljudska šola pri Sv. Petru v Ljubljani se razširi na petrazrednico.

Osebne vesti na Kranjskem. Izprašana učit. suplentinja Marija Bajt je pripuščena k brezplačni šolski praksi na Viču pri Ljubljani. Imenovani so: Ema Misel za Košano, Ivan Štrukelj nadučiteljem za Dobrepolje, Marija Vidrova za Presko, Ida Paplerjeva za Borovnico, Adela Golob za Begunje pri Cerknici, Vida Šornova za Vič. Ivan Jeglič nadučiteljem v Ljubljani.

Šola na Mirni se — proti volji dež. odbora — razširi na štirirazrednico.

V Radovljici se je razširila dekliška šola pod pogojem, da mestna občina sama nosi dotični strošek.

Nemškemu „Schulvereinu“ se je dovolila ustanovitev zasebne šole v Lazah pri Črmošnjicah. Tudi v slovenščini se bo poučevalo, da se bodo laže lovili slovenski otroci.

Iz brežiškega okraja nam pišejo: V Brežicah so nameravali zborovati Slovenci zaradi septembrskih dogodkov. Upamo, da ima vsak avstrijski državljan, najsi je tudi učitelj, pravico, da se udeleži takega shoda. Naš g. okrajni glavar je pa očividno drugega mnenja. Z nemškim dopisom je priporočal učiteljstvu, naj se ne udeleži tega protestnega shoda z motivacijo, da bi kalili patriotiški čut s svojo navzočnostjo še posebno, ker smo v jubilejskem letu. Za taka vmešavanja v naše privatne zadeve se bomo prihodnjič lepo zahvalili. Mislimo si pa, da bi se nas višja gospoda, ki v tem dopisu pripoznava našo požrtvovalnost, lahko spomnila na drug primernejši način v slavnostnem letu.

E. Adamičevo spevoigro „Slava cesarju Francu Jožefu I.“ prirede šole v Kranju, v Komendi in v Kanalu. V Kranju jo prirede dne 2, 6. in 8. decembra, v Komendi 2. in 6. decembra, in sicer 2. decembra samo za otroke in povabljene goste.

Družba sv. Cirila in Metoda ima v zalogi več tisoč izvodov brošuric: Hubad „Franc Jožef I.“ po 30 vin. in T. Zupan „Fran Josip I.“ po 40 vin. Ker se ravno letos praznuje šestdesetletnica vladanja Njega Veličanstva, bi bile te brošurice kaj primerne za darila deci v naših šolah. — Družba tudi naznanja, da ima le še par sto lepih Miklavževih razglednic na razpolago. Rodoljubi — sezite po njih!

Südmarka je štela lani 391 podružnic z 38.175 člani, letos pa ima 547 podružnic z 49.667 člani. Prve tričetrt leta letos je imela dohodkov 226.961 K in stroškov 161.714 K, Südmarka ima 97 knjižnic z 99.500 knjigami, in sicer so knjižnice le v narodno mešovitih krajih. Takozvanih obrambnih kolkov se je letos že prodalo za 27.200 kron. Te številke govore!

Zavedene duše. V koroški deželni zbor so prišli štirje kmetje iz občine Zile pri Velikovcu ter so prosili, naj bi se na slovenski zilski šoli uvedel utrakvistični pouk. Poročilo „Schulvereina“, iz katerega to notico posnamemo, pravi, da so ti štirje govorili slabo nemščino (gebrochenes Deutsch). Jasno je, da so to bile zavedene duše, ki kopljejo grob svojemu narodu, zakaj zilska šola je ena onih redkih ljudskih šol na Koroškem, ki imajo slovenski učni jezik. Da so te šole Nemcem trn v peti, se razume, in s pomočjo zavedenih slovenskih duš hočejo Slovence oropati tudi teh šol.

Zopet disciplinarna preiskava zoper antiklerikalnega učitelja. Češki deželni šolski svet je uvedel zoper nadučitelja Mudra disciplinarno preiskavo, in sicer zaradi anonimne ovadbe, da hodi Mudra le dvakrat na leto v cerkev, in sicer k šolski maši v začetku in koncu šolskega leta. Ne udeležuje se pa izkušenj iz veronauka in tudi ob nedeljah in praznikih ga ni v cerkev. — Ta mož pa mora res na gromado!

Pred c. kr. izpraševalno komisijo za občne ljudske in meščanske šole v Gorici so napravili izpit za ljudske šole s slovenskim in nemškim učnim jezikom Bizjak Ana, Brence Berta, Gulin Ljudmila, Kaučič Milena, Kocmut Marija, Korsič Vladimir, Kozamernik Marija, Kregar Marija, Legovich Oliva, Medič Pavel, Modic Marija, Nerima Aleksander, Prešelj Ana, Sedej Ana, Sitter Angela, Slemenšek Oskar, Stubelj Adalbert (ital. kot predmet). Šantel Danica Škerjanec Josipa (oboje z odliko, ital. kot predmet). Šket Marija, Vadnjal Ladoslava (oboje z odliko), Vittori Gabrijela (ital. kot predmet), Vizjak Ana, Zörer Viktorija; s slovenskim učnim jezikom in iz nemščine kot predmet S. Jelen Frančiška, Lavrenčič Alojzij, Lobe Henrik, Marinčič Josipa, Mervič Dorotja, Mikuluž Gabrijela, Mrevlje Gabrijela, Perin Ana, Pipan Terezija, Res Avgusta; s slovenskim učnim jezikom Mihelič Josip. — En kandidat je bil reprobiran za ljudske šole z nemškim učnim jezikom.

P. n. gospodom tovarišem, ki hočejo prirediti take jubilejske slavnosti, kakršno smo pri nas 27. in 28. junija in me prosijo naj jim preskrbim teh in onih kostumov, naznanjam, da tega ne morem storiti, ker jih nimam. Nekaj bi se jih pa dobilo v Ljubljani pri gč. Hofbauerjevi — Sicer so pa glavna stvar dobre deklamacije, pri katerih se kostumi lahko pogreše. Na zdar!

J. Žirovnik.

Občinski zastop Lehen pri Ribnici je v svoji seji dne 19. listopada povodom proračuna za prihodnje leto na predlog župana-namestnika, tamošnjega nadučitelja tov. Majcna „Družbi sv. Cirila in Metoda“ volil 50 kron.

Krško učiteljstvo priredi v nedeljo, dne 29. t. m. ob 10 uri dop. v telovadnici meščanske šole v Krškem roditeljski sestanek, ki je pristopen vsem odraslim. Vzpored: 1. Vzgojno predavanje: M. Hočevar: Kazni in pohvale doma in v šoli. 2. Poljudno poučno z mnogimi skioptiškimi slikami združeno predavanje: Lj. Stiasny: Cesar Franc Jožef I. K obilni udeležbi vabita ravnateljstvo meščanske in vodstvo ljudske šole.

Prvi sestanek gospodarjev in gospodinj meščanskih učencev ter roditeljev in prijateljev učeče se mladine je sklicalo ravnateljstvo meščanske šole v Krškem v nedeljo, dne 15. t. m. Na ta poziv se je zbralo na omenjeni dan ob 3. uri popoldne v prostorni risarski dvorani nad 50 poslušalcev, ki so pazno poslušali in sledili izvajanjem ravnatelja dr. Tomo Romiha. Tovariš predavatelj je poudarjal, da ni le naloga učiteljev, da vzgajajo učence, ampak da so gospodarji in gospodinje v prvi vrsti namestniki roditeljev. Omenil je dejstvo, da ima učitelj učenca na teden le 30 ur pred seboj, med tem ko je ostali čas — 138 ur — pod nadzorstvom gospodarja ali gospodinje. Nič ne pomaga, če navajamo učenca v šoli na snago in red; ista skrb mora biti tudi doma, sicer je ves trud zaman. Gospodarji in gospodinje naj skrbe za izročeno jim deco kakor za svojce. Skrbijo naj za snažno obleko in perilo, za red in snago v stanovanju. Pazijo naj, kam gredo učenci v prostem času, s kom občujejo in kaj bero. Knjiga, ki nima šolskega pečata naj se konfiscira ali vsaj pregleda, jeli primerna dotičnemu dečku in njegovi starosti. Jako škodljivo je vpričo učencev zabavljati čez učitelje, ker to pokopuje njihov ugled in jim stavi na pot težkoče. Če gospodar ali gospodinja že tri ali štiri paglavce komaj užene, je treba pomisliti, kako naporno delo ima v tem oziru učitelj; torej ga je podpirati, ne pa ga v tem težavnem poslu ovirati. Skrb gospodarjev in gospodinj naj bo tudi, da privzgoje učencem lepo obnašanje tudi pri jedi, v občevanju z drugimi osebami, na izprehodih, v cerkvi i. t. d. Skrbeti morajo tudi za zdravje izročene jim mladine. V to svrho jim predavatelj priporoča knjižico: „Kako je skrbeti doma za zdravje šolske mladine“, ki jo je spisal Leon Burgerstein in se dobi v c. kr. zalogi šolskih knjig. — Ob koncu se je vnela živahna debata, v katero so posegli strokovni učitelji, katehet in s posebno tehtnimi besedami tudi mestni župnik g. J. N. Renier. Občna želja je bila, da se taki sestanki še ponove in se tako tesneje zveže šola z domom. K.

Zdravstveni tečaj za jecljajoče otroke bo od 14. februarja do 30. marca 1909 na učiteljišču in na treh ljudskih šolah na Dunaju.

Karakteristično! Bogati rudniški erar plačuje šolskemu slugi na rudniški šoli v Idriji dosti bolje nego polovici učiteljev!

V proslavo cesarjevega jubileja izda zavarovalna družba Anker 1000 brezplačnih zavarovanj po 1000 K za one otroke, ki se v Avstriji porodijo dne 2. decembra t. l. Od teh tisoč zavarovanj odpadejo na Kranjsko 4 in na Štajersko 7. Kdor misli prositi police za svojega otroka, mora vložiti prošnjo do 31. decembra na deželni odbor svoje kronovine.

Nemški profesorji in docenti na vseučilišču v Gradcu so minuli teden darovali za „Südmark“ 1064 K.

„Südmark“ je kupila v Št. Ilju Štefličevo kmetijo na Stari gori. Korak za korakom!

Izvozni dom tvrdke V. J. Havliček à brati v Podjebradu (Češko), pošilja na zahtevo novo izbirko vzorcev jesenskega in zimskega modnega blaga, barhenta, flanele itd Opozarjamo na to čisto češko podjetje v tej stroki, ki že obstoji od l. 1887 in si je pridobila popolno naklonjenost svojih številnih odjemalcev s solidno postrežbo z blagom priznanih kakovosti.

Preložitev velikih počitnic na ljudskih šolah. V ormožkem okaju je sklenilo več krajnih šolskih svetov in posameznih občin, da se velike počitnice na ljudskih šolah prelože iz praktičnih ozirov v mesec september in oktober, kakor je že po Srednjem in Zgornjem Štajerskem uvedeno na več šolah.

Učiteljske vesti na Koroškem. V pokoj je šel nadučitelj v Sp. Dravogradu Lenart Voglar ter dobil pri tej priliki naslov ravnatelja. Nadučitelj v Št. Jakobu v Rožni dolini je postal Fr. Gornik. Podučitelji, oziroma podučiteljice so postali: J. Jesch v Djekšah, J. Piesch in K. Ullmann v Št. Jakobu v Rožni dolini, Jožefina Skočir v Timenicah in J. Unterranner v Globasnici. Na Zilo je premeščen učitelj Fr. Türk iz Arij. Službi so se odpovedale Olga pl. Dobrowska v Timenicah, Helena pl. Gozzani v Kotmari vesi in Pija pl Koschin na Zili.

Šola na koroški strani gore Uršule. V hiši g. Godca, dve uri od Prevalj, se dne 1. maja otvori šolska ekspozitura. Poučevalo se bo dvakrat v tedenu.

E. Adamičevo spevoigro „Slava cesarju Francu Jožefu I.“ uprizori deška in dekliška ljudska šola v Kranju v telovadnici „Gorenjskega Sokola“ v proslavo 60letnice vladanja našega cesarja. — V četo vojakov, ki se klanjajo jubilarju v I. delu te spevoigre. so se privzeli po 4 mornarji, pešci, topničarji, dragonci in boznaki. Četi poveljuje ulanski častnik, pred njo koraka zastavonoša, ob njej pa tambor. V odelku „Prijatelj znanosti in umetnosti“ nastopijo slikar, kipar, pesnik in glasbenik ter slikarica, dijakinja. pisateljica in kiparica. „Pospeševatelju prometa in obrti“ čestitajo ribič, gostilničar, pek in kovač ter vrtnarica, poštarica, kmetica in uradnica na železnici. Poleg teh gratulirajo vladarju v II. delu še šolarji in šolarice, ubožci in sirote. V zadnjem delu so se, da nebi nastali preveliki stroški, morali izpustiti nastopi Nemcev, Ogrov in Lahov, pač pa nastopijo vsa slovanska plemena. Čehi, Poljaki, Hrvati in Slovenci. Vsak posamezen narod zastopajo po 4 dečki in po 4 deklice, oblečene v noše dotičnega naroda. Dne 2. decembra se vrši predstava za šolsko mladino in vabljene goste, dne 6. in 8. decembra pa za občinstvo proti določeni vstopnini. Krajni šolski svet v Kranju je dal za pogostitev mladine 300 kron. Ta pogostitev združena z zabavo se vrši dne 3. decembra popoldne.

Razgled po šolskem svetu.

— **Med laškimi in nemškimi visokošolci** je prišlo do krvavih izgredov. Laška poročila pravijo, da so laški visokošolci manifestirali za laško vseučilišče v Trstu, pri čemer so jih začeli Nemci napadati, nakar je prišlo do krvavih izgredov. Z druge strani pa se poroča, da so laški visokošolci peli Garibaldijevo himno ter da je padel strel iz samokresa od laške strani, nakar je prišlo do pretepa največ s palicami. Nemcev je bilo baje 2000, Lahov pa 200. — Ranjenih je precej, nekaj težko.

— **Koliko je učiteljic?** Število učiteljic, ki delujejo pri vzgoji mladine, je dokaj naraslo. V knjigi „Žensko gibanje“ so navedene te-le številke: Avstrija 20.000, Ogrska 5968, Švica 3600, Angleška 66.300, Irska 7000, Dansko 1800, Švedska 2649, Norveška 2354, Rusija 22.400, Francija 49.400, Italija 31.800, Portugalska 22.000, Združene države 76.348. Ako upoštevamo v omenjenih državah število učiteljev, tedaj se nam pokaže kaj zanimiva slika o razmerju med ženskimi in moškimi odgojevalci. V Avstriji ima ženski spol 26 odstotkov vseh učiteljskih oseb, v Švici 26, na Angleškem 71, na Irskem 53, na Danskem 28, na Švedskem 25, na Norveškem 69 (v mestih), 26 (na deželi), na Portugalskem 88, v Združenih državah 92, v Nemčiji 15.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 3393. **Kranjsko.** 190 1—1

V šolskem okraju Rudolfovo se v stalno nameščenje razpisujejo učni mesti na enorazrednicah v Ambrusu in Selih ter učno mesto na štirirazredni ljudski šoli v Žužemberku.

Zadostno opremljene prošnje naj se službenim potom semkaj vlagajo do 20. decembra 1908.

C. kr. okr. šolski svet Rudolfovo,
dne 21. novembra 1908.

Št. 1847. 189 1—1

V litijskem okraju se razpisuje s tem učiteljska služba na štirirazredni ljudski šoli v Šmartnem pri Litiji za moške prosilce v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predlagajo semkaj predpisanim potom do 20. decembra 1908.

Prosilci za stalno nameščenje, ki v kranjski javni službi še niso stalno nameščeni, morajo z državnozdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno telesno sposobnost za šolsko službo.

C. kr. okr. šolski svet v Litiji,
dne 20. novembra 1908.

Z. 3175. 188 1—1

An der einklassigen Volksschule in Kaier ist eine Lehrstelle mit den gesetzmäßigen Bezügen definitiv zu besetzen.

Mit dieser Lehrstelle ist der Genuß einer Naturalwohnung verbunden.

Die gehörig belegten Gesuche sind im vorgeschriebenem Wege bis zum 15. Dezember 1908 beim gefertigten k. k. Bezirksschulrate einzubringen.

An krainischen öffentlichen Volksschulen noch nicht definitiv angestellte Bewerber haben durch ein staatsärztliches Zeugnis den Nachweis zu erbringen, daß sie für den Schuldienst die volle physische Eignung haben.

K. k. Bezirksschulrat Krainburg,
am 16. November 1908.

Najboljše klavirje

prvovrstnih dunajskih tvornic in **harmonije amerikan. sistema** prodaja in izposoja

Alfonz Breznik, učitelj „Glasb. Matice“

136 **Ljubljana, Gradišče 11.** 52 20

Fran Jordan
nadučitelj
Nežika Prelesnik
poročena
Ihan *Ribnica*
dne 23. novembra 1908
187—1